

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer kedden és pénteken.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői kiadói szállás:
Kenyeres Adolf ügyvédi
íróháza, Nagypiaczon.

NEMERE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

3 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígdtatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségben és Römer és Kammer nyomdájában.

Előfizetési fölhívás.

Programmunk, valamint előfizetési feltételeink a korábbiak: **Julius – September $\frac{1}{4}$ évre ft. 1.50.**
Julius – December $\frac{1}{2}$ „ „ 3.—

Kenyeres Adolf,

tefelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Mintegy két éve lehet már annak, hogy több bolonyai, gyermekeik jövőjéről gondoskodó polgárok folyamodtak volt egy Bolonyában állítandó községi népiskola iránt. —

Az 1868-diki népoktatási törvényeket, az emberiségi közérdeket s az égető szükségét tekintve, alig hittük, hogy ezen a magyar nemzetiségű gyermekekre nézve annyira óhajtott cél valósulása oly soká haladhasson. Fájdalommal kell azonban tapasztalnunk, hogy épen azon testület, melynek atyáskodó szeretettel kellene a nép minden rétegeinek érdekét, közművelődését szíven hordozni és előmozdítani, fáradozik a jobbakra fordítandó idő és költség vesztegetéssel ezen üdvös terv lehető hátráltatásán. Hogy a jelen városi képviselő testület egy oly párt kifolyása volt, mely a magyarok iránti tekintet nélküliséget írta zászlójára, ezt a választási névsor annak idejében megmutatta; hogy a pártok alakulása folytán azon párt a k k o r felül került, ezt tapasztaltuk.

De hogy a képviselő testület tekintet nélküli buzgó eljárása célra vezető, s mind magára mind pártjára nézve hasznos lenne, ezt bátrak vagyunk kétségbe hozni. Hogy méltányos és igazságos nem, azt a

tény állásból akárki azonnal át értheti. Vizsgáljuk meg csak röviden Brassóban az iskolák ügyét egy kissé.

Brassóban, mint egyebütt is legtöbb helyt, az iskolákat az egyházak tartották eddig fenn. Ezen egyházak pedig az országos, királyföldi és városi segélyekből a következő arányokban részesültek.

A városi közönségtől kaptak a r. katolikusok 2 templomot, 2 temetőt s egy iskola helyet (a norma az államtól menván át), de a minek csak fele német ajku; a reformáltak kaptak 1 templom temető és iskola helyet; a m. lutheránusok egy templom egy temető helyet és egy iskolát. Mí szerint jutott a 7000 lelket tevő magyarságra 1 templom, 2 templomhely, egy iskola, másfél iskola hely és 4 temető.

Mivel szemben bírnak a 7500 lélek számu aszások a városi közönség által még a reformáció előtt, egy részt országos segélylyel épített s azután legtennebb kijavított és tágasbitott 4 templom, 1 imaházat és egy templom helyet, a belváros legszebb kelyén egy egész részt (czinterem) egy főiskolával, 3 alsobb iskolát egy iskolahelyet, 5 temetőt, díszes helyen fekvő torna helyet, — s huznak a városi közpénztárból évenként több ezerre menő összeget — (az 1869-diki évi számlában „Deputaten für Kirchen und Schulen“ czim alatt 8785 frt. 49 kr. o. é. forint volt kimutatva).

Egy másik forrás a mi a szász egyház- és iskolákat fenntartja az ugynevezet „szász nemzeti vagyon“, mely hogy a királyföld minden ajku lakosainak egyforma közös tulajdona, azt az illető adomány levelek kétségbe hozhatatlan kimutatása szerinti adományozási rendeltetésből kifo-

lyólag a legközözelebbi egyetemi gyűlés is kénytelen volt bé ismerni. Ezen alaphól az 1850-dik évtől fogva iskolai czélokra a szász egyházak többet kaptak 1 millio o. é. forintnál, míg a magyarság egyedül szászvároson kapott néhány évben aránylag csekély iskolai segélyt. (Lásd a Nemere 46. számát.)

Egy harmadik forrás, melyből a király földi egyházok fenn állanak az országos közjövdelemből huzott dérma kárpotlasi segély.

Erre nézve ismét a következő arány létezik.

Az 1861-dik év elején, az akkori abszolot kormány által nagysietséggel keresztül vitt dézma kárpotlasi verificatiók nyomán az erdélyi összes papság 10,000.000-nyi dézma kárpotlasi összegnek két része a szász papságé, a kik ezen czim alatt a mindnyájunk által fizetett adóból évenként 390.647 frt. dézma kárpotlasi kamatot huznak; s az ország négy annyinál mint a szászszág többet tevő összes népsége papjai együt véve fél annyit.

Ezek azon alapok, melyekből a brassai szász egyházak és iskolák is nagyobb részint fenn állanak, ugy annyira, hogy ezeken kívül az egyes polgárok egyház és iskola fenntartására, önkénytes hagyományok vagy adományokon kívül, egyetlen fillérrel sem járulnak. Nem méltó visszatetsztést okozhat e azért azoknak szükkeblü czélzatuk, a kik midőn részüket a közös mindnyájunkból a fennebb láthatok szerint ily aránytalan dusan kivették, mindent megmozdítani készek, nehogy mások is igazságos illetőségüket megkaphassák! Jogos, méltányos és igazságos-e ez? Az igazságosság alapja a társadalomnak, melyet a

TÁRCZA.

A nemzeti muzeum új „jövövényei.“

(Vége.)

Egy más szekrényben alig hinnök pusztá látásra, hogy csupa bambuszpapírból áll az a tekintélyes iv, melyel a császári „ijászok“ 60—70 röfnyi távolra biztosan osztják per occasionem a halált. Hanem az érdemes gyűjtő ez alkalommal személyesen volt szives egyet más megmagyarázni nagyszámu vendégeinek, köztük számos képviselő, a ház elnökével és szavai után nagyon sokszor kelle beismernünk, miszerint: nem minden látszat valóság.

A töménytelen bronz tárgy közt imponál egy templom gong (harang) is szarvas bőrbe burkolt verővel, mely számtalan magyarónyi kidomborodásával sok ideig kábítólag zugja vissza a kalapács ütését. Buddah szobrai mellől, csupa bronzból és aranyozással) nem hiányoznak a Jupiter sassának szerepét vivő kutyák sem. E szobrok torzvonásaitól különben örömet fordulunk a „könyörületesség isten asszonyához Lejahoz“, ki hivatása szerint igen jó akarólag tekint reánk a bronz anyagból.

A temérdek templomedény, füstölő közt nagyérdekeltséget kelt egy elefántesont faragvány is, mely egy embert ábrázól, a mint a csapda alól kiszabadult rókát farkánál visszarántja. A bronz készítmények régiebb darabjai átalán nagyobb műbecssek bírók; így némelyiknek készítés módja már 200 év óta kihalt. Mozaik művekben is nagy mesterek ferdeszínü atyánkfiai, a mint több nőpipereszekrény és

dohánytartó bizonyítja. Alig a mi „Katzentischünk“ nagyságával versenyző csinos étkezési készlet látható ezek mellett, de a melyről egész család szokott mindamellét lakározni. Nem csodálnám, ha kevés étküségük közpéldaszóvá lenné.

Az étkezés keleti kényelemmel, könyeken esik meg különben, hisz a nők ugy is örökös vesztegülsére vannak kárhóztatva amaz ocsmány divat miatt, mely már esemenő korukban bönává töpörített lábukát. Remélem elvesz e divat utánzásától minden contingensbeli nő kedve, ha meglátja e három falábon álló alig 3—4 hüvelyknyi hosszú cipőket mikbe a bunkószerűleg erőszakolt lábuk kéne járnia, ha már ez előkelő családoknál egyáltalán az említett módon lehetetlenítve nem lenne. Ez országban irigylendők lehetnének a szegények, miután nekik meg van engedve ép kézzel lábbal járni életutjukat; de igaz a példaszó, hogy „der Mensch ist ein Gewohnheitsthier“, s ne gondoljuk mintha a családi élet bensősége börtönné silányitná e mellett is náluk az ott-hont. Hanem ígéretem ellenére tán tulsoká is időztem e gyűjteménynél; térjünk át „Chinához“, mely a felsorolt iparágakban mind és még sokszerűbben van képviselve.

Nyers papir mintákon kívül gondoskodott Xanthus minden lehető nyomtatvány és íráspéldányról egész a chinai gözhajózási jegyig. Nagy kétfejű sárkány van haragos piros színben ama proklamatióra nyomva, mely egy templomrabló halálraíteltetését hirdeti. Különben rendőri szabályzatok határozzák meg minden osztály számára a használható levélpapír alapszínét. A hivatalos levélpapíron sehogy nem fogalmazhatni szerelmes levelet, mit igen ajánlunk ministerialis concipistaink figyelmébe, ha esetleg onnan kényszeritné sorsuk galambpostákat repíteni. Hogy pedig a tudományok mivelésében nem állnak

az általunk tévesen gondolt 1000 év előtti stadiumon: mutatják a Numismatica, porcellanfestészet, algebra, mathezis, anatomia s egyéb nekünk europai-aknak is becsületére való tudományszakokról kiállított munkák.

Már 1174-ből jelent meg természetrajzi munkájuk 40 egész kötetben. Roppant lapot tölt be az osztrák magyar állammal 1869 sept. 7-kén kötött szerződés hirdetménye is. A fillegan és miniature munkák finom kivitelét nem győzzük bámulni. A meszes vízben kiáztatott „ficus religiosa“ leveleire illesztett rajzok szépsége akármely europai festész elismerését magára vonhatja. Minő vastüirelem kell oly díszes lámpa elállításhoz, mely kecskeszarvból flintüveg átlátszószóval gyöngy és selyemdiszítések közt függ a szekrény felett! A japani cipők másai ujlunk meg itt, csakhogy már szőges talpuakkal is, melyeket hegyes vidékek lakói használnak a tél sanyarainak idejében. A teainyenczek, tea készletei is irigyléssel töltik el az europait. Oly finom ratangfonat, mely a zamatos italt 7—8 óráig melegen tartja, ránk csak pium desiderium. Guitar, hegedűforma hangszerek és a császári gyalogság trombitája közt érdekes darab az a „ratangból“ font vánkös, melyen a nők kénytelenek feküdni, hogy mézgába mártott kefével szökeményé simított hajuk — szét ne törjék. A világhírü nankingi porcellantoronyból is, mely a legutóbbi Taiping lázadás alkalmával légböröpítettett, láthatató egy tégladarab.

A tömérdek porcellánmustrából legkivalóbbiak a „pattogatottak“ igen szép látványt nyújtó mázúért. Készítéskor már előre bevonják forró mázzal s aztán melegen vízbe mártják hol „hajdadon“ megpattog a máz, mire aztán festés és új mázolás jó. A chinai porcellánál egyenlő kiterjedésü hírnek örvendnek a legyezők is, melyeknek

